

## СЕРТИФІКАЦІЙНА РОБОТА З ГЕОГРАФІЇ


Час виконання – 150 хвилин

Тест складається з 58 завдань різних форм. Відповіді до завдань Ви маєте позначити в бланку А.

### Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

### Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. До бланка А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили відповідь до якогось із завдань 1–48 неправильно, то можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:  

5. Якщо Ви записали відповідь до якогось із завдань 49–58 неправильно, то можете виправити її, записавши новий варіант відповіді в спеціально відведеному місці бланка А.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку А.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка А так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Бажаємо Вам успіху!

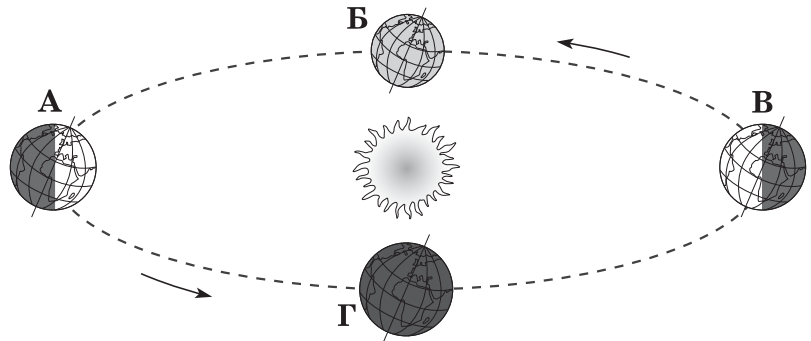
Завдання 1–42 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!  
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. Яке значення мала експедиція під керівництвом Ф. Беллінсгаузена і М. Лазарєва?  
 А доведено існування Пангеї  
 Б підкорено Північний полюс  
 В відкрито шостий материк  
 Г виокремлено чотири океани

2. Якою буквою позначено місце Землі на орбіті в той час, коли в Україні літо?

А  
Б  
В  
Г

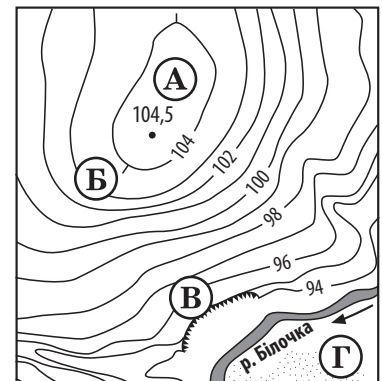


3. Проявом якого процесу в літосфері є гейзери?

А вивітрювання  
 Б вулканізму  
 В карстування  
 Г зледеніння

4. Укажіть точку на карті, де найбільша ймовірність зсувних процесів.

А  
Б  
В  
Г



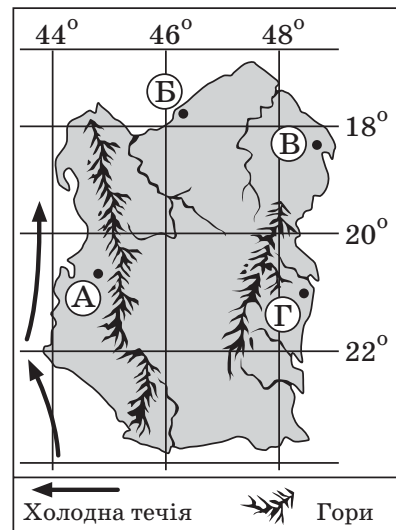
5. Чому тропічні водні маси у Світовому океані мають найвищу солоність?

А у тропічних водах тануть принесені течіями айсберги  
 Б біля тропіків упадають в океан найповноводніші річки  
 В від екватора до тропіків спрямовані теплі океанічні течії  
 Г у тропічних широтах мало опадів і високе випаровування

6. Вододіл розмежовує
- А річище і заплаву річки
  - Б гирло і витік річки
  - В басейни сусідніх річок
  - Г водосховища на річці

7. Проаналізуйте вплив основних кліматотвірних чинників (переважаючих вітрів, течій, рельєфу) на розподіл опадів на території умовного острова та визначте місцевість з найсухішим кліматом.

- А
- Б
- В
- Г

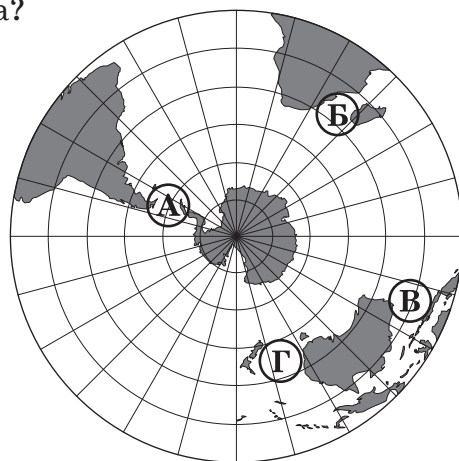


8. Яку закономірність географічної оболонки відображено в змісті японського прислів'я: «Після припливу завжди буває відплив»?

- А ритмічність
- Б цілісність
- В широтна зональність
- Г висотна поясність

9. Якою буквою на карті позначено протоку Дрейка?

- А
- Б
- В
- Г



10. Висока ймовірність сильних землетрусів прогнозується на

- А островах Канадського Арктичного архіпелагу
- Б Японських островах
- В острові Мадагаскар
- Г острові Великобританія

11. Про яку форму рельєфу Африки в довіднику мандрівник прочитав: «...вік 2 млн років, максимальна висота 5895 м; схили порізані глибокими ущелинами численних річок, простежуються потоки лави, залишки морени...» і подумки додав: «та вся велич – у самотності: навколо – лише рівнини, і ніщо не може відвернути увагу від сліпучої краси піднесеної у блакить неба снігової шапки...»?

- А гору Тубкаль
- Б Драконові гори
- В вулкан Кіліманджаро
- Г гори Атлас

12. Яка з водойм системи Великих озер має найменшу абсолютну висоту берегової лінії?

- А Верхнє
- Б Гурон
- В Ері
- Г Онтаріо



13. Як вплинуло на формування ландшафтів центральної частини Австралії близьке до поверхні залягання підземних вод?

- А домінують вологі вічнозелені тропічні ліси
- Б пустелі вкриті низькорослими евкаліптами й акаціями
- В усі річки та їхні притоки оточені галерейними лісами
- Г поширені заболочені низовини з мангровими заростями

14. Природні ландшафти степів на Східноєвропейській рівнині збереглися менше, ніж природа тундри, тому що

- А степи сформувалися в прогинах платформ, а тундра – на щитах
- Б клімат в зоні степу – субтропічний, а в тундрі – помірний
- В у зоні степу – дефіцит вологи, а в тундрі – надлишок вологи
- Г у степах – родючі ґрунти, а в тундрі – бідні й заболочені

15. Чому з просуванням на південь збільшується кількість висотних поясів у горах Євразії?

- А покращується родючість ґрунтів
- Б збільшується кількість опадів
- В зростає висота снігової лінії
- Г підвищується антропогенний вплив

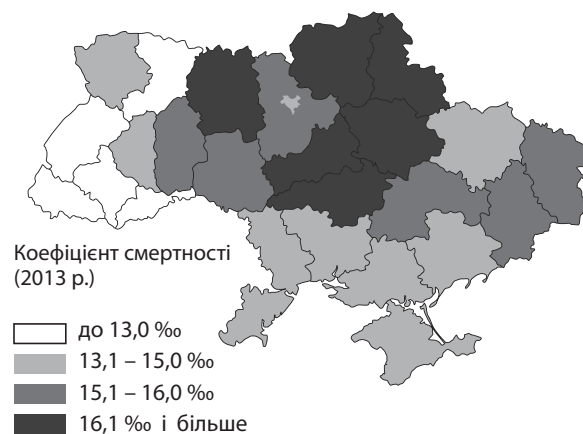
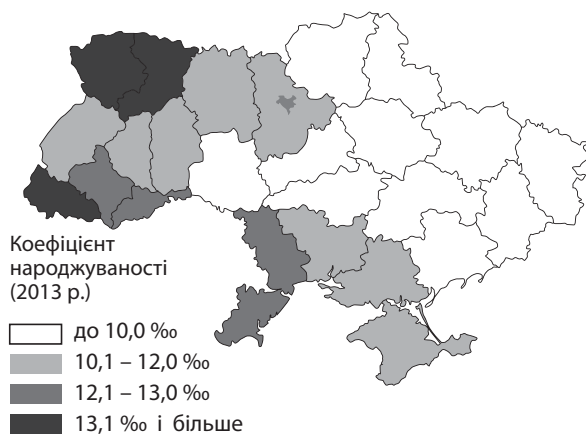
16. Значна протяжність території України з півночі на південь зумовлює
- А чергування рівнинних і гірських ділянок
  - Б зональну зміну природних комплексів
  - В напрямок течії найбільших річок
  - Г розчленованість берегової лінії морів
17. Спрогнозуйте особливості розроблення родовищ руди, зважаючи на те, що ця гірська порода пов'язана з осадовим чохлам Українського щита.
- А видобування здійснюватиметься кар'єрним способом, оскільки пласти руди залягають неглибоко
  - Б руди видобуватимуть шахтним способом, тому що вони утворилися на дуже великій глибині
  - В будуть великі витрати на освоєння родовищ руди, бо це район високої сейсмічної активності
  - Г видобування руди буде ускладнюватися тим, що гірські породи зім'яті в складки
18. Чим зумовлена погода, сукупність характеристик якої міститься в рядках української пісні: *«Ніч яка місячна, зоряна, ясна, видно, хоч голки збирай... Срібною хвилею стелеться в полі туман... Ген на стрункій та високій осичині листя пестливо тремтить ...»?*
- А вторгненням циклону
  - Б поширенням впливу антициклону
  - В переважанню розсіяної сонячної радіації
  - Г проходженням теплового атмосферного фронту
19. У нижній течії Дніпро й Дунай
- А впадають в один лиман
  - Б мають долину-каньйон
  - В утворюють дельту
  - Г міліють навесні й восени
20. У добірці поштових марок відображено типовий ландшафт природного заповідника
- А «Український степовий»
  - Б «Канівський»
  - В «Дунайський»
  - Г «Горгани»



21. Чому в чорноземах степу вміст гумусу *більший*, ніж у ґрунтах лісової зони?
- А чорноземи степової зони зазнали водної та вітрової ерозії
  - Б у степовій зоні менша кількість відмерлих органічних решток
  - В у зоні степів вимивання гумусу стримується дефіцитом вологи
  - Г ґрунти степів формувалися в умовах сезонних змін температури повітря

22. Українські Карпати, на відміну від Кримських гір,
- А утворилися в палеозойську еру
  - Б досягають висоти 2000 м
  - В вкриті високогірними льодовиками
  - Г формують область висотної поясності

23. Порівняйте дві карти й визначте області України з найбільшим природним приростом.



- А Сумська, Чернігівська
- Б Закарпатська, Рівненська
- В Полтавська, Харківська
- Г Черкаська, Вінницька

24. Укажіть характерну особливість районів, у яких споруджено атомні електростанції в Україні.
- А розташування на сході країни
  - Б найбільша щільність населення
  - В дефіцит паливних ресурсів
  - Г домінування природоохоронних територій

25. Лідером із виробництва титану й магнію в Україні є комбінат, розміщений у (в)
- А Запоріжжі
  - Б Одесі
  - В Сумах
  - Г Чернівцях

26. На карті позначено центри розміщення виробництва

- А літаків, космічної техніки
- Б вагонів, локомотивів
- В автомобілів, автобусів
- Г морських і річкових суден



27. Поява в Україні кількох нових великих підприємств з іноземними інвестиціями, що виробляють товари побутової хімії, зумовлена

- А значними обсягами видобування фосфоритів і сірки
- Б великою кількістю споживачів на внутрішньому ринку
- В накопиченням великої кількості виробничих відходів
- Г дуже високим рівнем кваліфікації трудових ресурсів

28. Чим зумовлене розташування в Україні виробництва меблів здебільшого у великих містах та міських агломераціях?

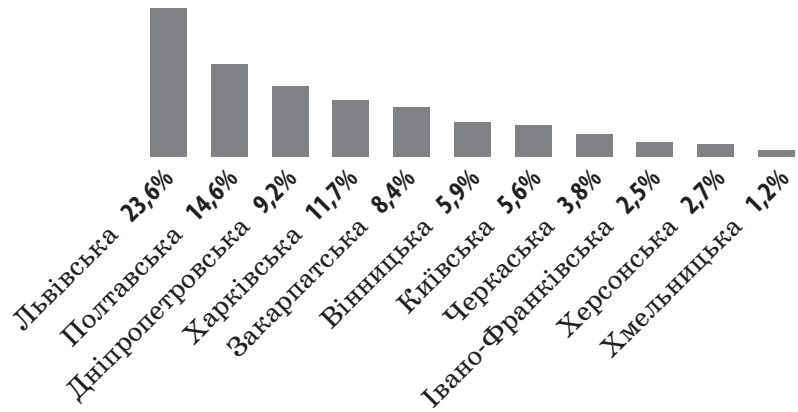
- А розміщенням джерел дешевої електроенергії
- Б можливістю кооперування з виробниками сировини
- В надлишком висококваліфікованих трудових ресурсів
- Г орієнтуванням на попит місцевого населення

29. Прочитайте уривок з літературного твору: «...Збилася купою отара... Вже острижені мериноси ховають голови від спеки у власну тінь, а за ними степ... І все тут пахне... не стільки якимись там особливими пахощами степового різнотрав'я, бо траву тут майже геть стирловано, ...пахне гарячим лоєм отари, батьковим духом та відкритою навстіж сухою кошарою... Осторонь височить кущик тополь, біліють чабанські будиночки... Рідна сива земля... Дикі коні гасали по ній... Чумацькі мажари з кримською сіллю важко рухалися... Мітлиця під ногами тече, тонконіг, тилчак... Твердь цілинна...». Визначте регіон, для якого характерним є поєднання описаних в уривку природного та антропогенного ландшафтів.

- А Причорномор'я
- Б Волинь
- В Полісся
- Г Закарпаття

30. На діаграмі відображено частки областей-лідерів за обсягом виробництва певного виду продукції. Проаналізуйте, у яких областях України зосереджене виробництво цієї продукції, і встановіть її вид.

- А сояшниковою олією
- Б цукор-пісок
- В питна мінеральна вода
- Г хлібобулочні вироби



31. Головні «повітряні ворота» України – міжнародний аеропорт

- А «Одеса»
- Б «Бориспіль»
- В «Львів»
- Г «Харків»

32. Дводенний маршрут «Зарваниця – Бучач – Джуринський водоспад – сплав річкою Дністер – печера «Млинки»» пролягає територією

- А Полтавщини
- Б Херсонщини
- В Житомирщини
- Г Тернопільщини

33. На політичній карті світу Україна й Білорусь позначені як

- А суверенні держави
- Б конституційні монархії
- В договірні федерації
- Г автономні республіки

34. Порівняйте демографічні показники (2015 р.) світу й окремого регіону X. Визначте цей регіон.

- А Африка
- Б Азія
- В Європа
- Г Океанія

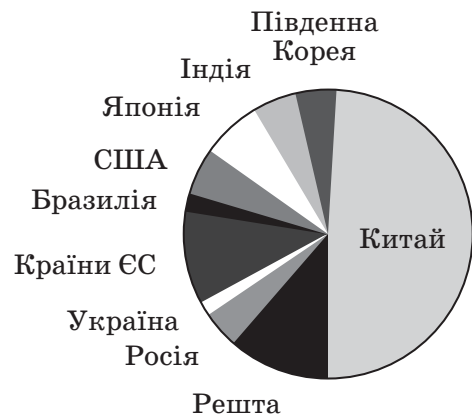
	Світ	Регіон X
Кількість населення, млрд осіб	7,2	4,2
Народжуваність, ‰	19,6	20,7
Смертність, ‰	7,6	7,3
Густота населення, осіб/км <sup>2</sup>	54	87



35. Укажіть ті країни світу, для яких характерними є низькі показники забезпеченості природними ресурсами, але високий рівень економічного розвитку.
- А Японія, Сінгапур
  - Б Бразилія, Мексика
  - В Казахстан, Китай
  - Г США, Канада

36. На діаграмі відображено частку десяти світових лідерів за обсягом

- А видобування нафти
- Б виплавки сталі
- В виробництва літаків
- Г вирощування кукурудзи



37. Що зумовлює значно вищу продуктивність сільськогосподарських угідь в Китаї порівняно з Росією?
- А більша площа території Китаю і дуже висока частка орних земель
  - Б менша густота сільського населення і частка антропогенних ландшафтів у Китаї
  - В сезонний характер сільського господарства і монокультурна спеціалізація Китаю
  - Г сприятливіші агрокліматичні умови в Китаї та працьовитість китайців
38. Укажіть основну причину зменшення ролі сировинного чинника в розміщенні матеріаломістких виробництв в епоху науково-технічної революції.
- А прискорення темпів розвитку промисловості
  - Б стрімкий розвиток усіх видів транспорту
  - В зростання кваліфікації робочої сили
  - Г зменшення вартості енергоносіїв
39. «Центральна вісь розвитку» господарства Західної Європи, що концентрує дві третини промислового потенціалу регіону, проходить
- А уздовж узбережжя Атлантичного океану
  - Б від Балтійського моря до Балканського півострова
  - В з півдня Великої Британії до півночі Італії
  - Г уздовж умовної лінії Мадрид – Мінськ – Москва

40. На рисунку зображено модель територіальної структури господарства умовної країни. Визначте регіон світу, для більшості країн якого така модель є типовою.

- А Східна Азія
- Б Північна Європа
- В Центральна Азія
- Г Західна Африка



41. Державний секретар США О. Хейг у другій половині ХХ ст. сказав: «Середземне море – це «океан» минулого, Атлантичний – це океан сьогодення, а Тихий океан – це океан майбутнього». Із яким світовим процесом пов'язаний цей вислів?

- А зростання ролі країн Східної Азії у світовій економіці
- Б відкриття родовищ мінеральних ресурсів у Світовому океані
- В здобуття незалежності більшістю острівних країн Океанії
- Г зменшенням ролі Світового океану у вирішенні глобальних проблем

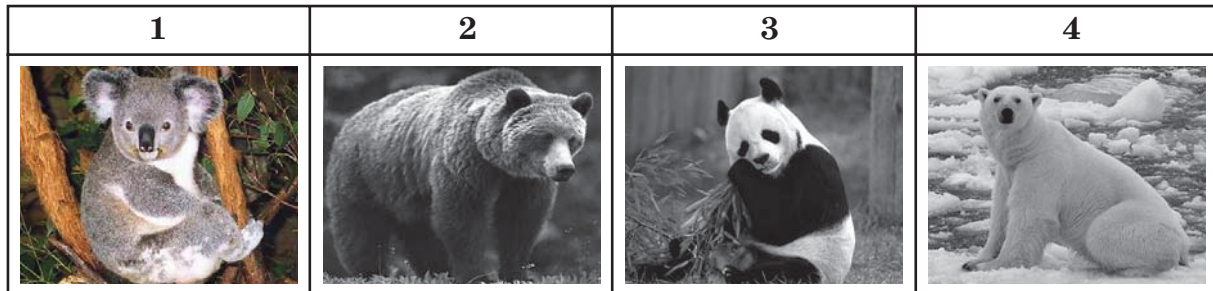
42. Що є наслідком виникнення «озонових дир» у стратосфері Землі?

- А збільшення вмісту вуглекислого газу в атмосферному повітрі
- Б забруднення атмосфери космічним пилом, уламками метеоритів і комет
- В зменшення частки вуглекислого газу в хімічному складі атмосфери
- Г збільшення кількості ультрафіолетового випромінювання біля поверхні Землі

У завданнях 43–48 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!  
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

43. Установіть відповідність між зображеною на рисунку твариною та ареалом її поширення.



- А арктичні пустелі  
 Б листяні ліси Центрального Китаю  
 В ліси помірною поясу Євразії  
 Г гірські ліси Південної Америки  
 Д тропічні ліси Східної Австралії

	А	Б	В	Г	Д
1	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

44. Установіть відповідність між природною зоною (фізико-географічною країною) України й типовим для неї ландшафтом.

- |                      |                               |
|----------------------|-------------------------------|
| 1 мішані ліси        | А розчленовані лесові рівнини |
| 2 степ               | Б низинні болота              |
| 3 Кримські гори      | В солончаки                   |
| 4 Українські Карпати | Г полонини                    |
|                      | Д яйли                        |

	А	Б	В	Г	Д
1	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

45. Установіть відповідність між областю України та особливістю розселення населення на її території.

- |                |   |
|----------------|---|
| 1 Миколаївська | А найменша густина населення                    |
| 2 Київська     | Б найбільша частка сільського населення         |
| 3 Закарпатська | В місто-мільйонер – ядро агломерації            |
| 4 Чернігівська | Г великі села, витягнуті долинами річок і балок |
|                | Д рівень урбанізованості перевищує 95%          |

	А	Б	В	Г	Д
1	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

46. Установіть відповідність між галуззю господарства та елементами її територіальної структури в Україні.

- 1 лісозаготівля
- 2 тракторобудування
- 3 залізорудна промисловість
- 4 нікелева промисловість

- А один промисловий центр – Побузьке
- Б два промислові центри – Харків, Київ
- В один район – Придніпровський
- Г два райони – Поліський, Карпатський
- Д три зони – Полісся, Лісостеп, Степ

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

47. Визначте перспективний напрям розвитку на сучасному етапі для кожної галузі світового господарства.

- 1 освоєння родовищ на шельфі Світового океану
- 2 упровадження технологій використання вторинної сировини
- 3 упровадження біотехнологій
- 4 формування контейнерної системи

- А сільське господарство
- Б чорна металургія
- В газовидобувна промисловість
- Г важке машинобудування
- Д морський транспорт

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

48. Установіть відповідність між країною Європи та характеристикою її господарства.

- 1 Велика Британія
- 2 Польща
- 3 Німеччина
- 4 Франція

- А лідерство в регіоні за обсягом валового внутрішнього продукту
- Б видобування нафти й природного газу на шельфі Північного моря
- В домінування атомної енергетики в структурі виробництва електроенергії
- Г індустріально-аграрна структура господарства з переважанням важкої промисловості
- Д монокультурне експортоорієнтоване сільське господарство

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Розв'яжіть завдання 49–52, використовуючи наведену карту. Одержані числові відповіді запишіть у зошиті та *бланку А*. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Приклад написання чисел: число 1: 

			1
--	--	--	---

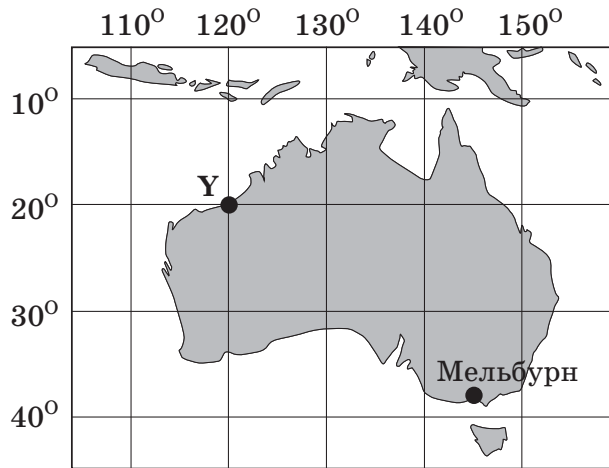
 число 17: 

		1	7
--	--	---	---

 число 123: 

	1	2	3
--	---	---	---

**Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!  
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей**



49. Визначте відстань від точки **Y** до екватора (у градусах).


Відповідь: 

--	--	--	--

50. Визначте географічну довготу міста Мельбурн.


Відповідь: 

--	--	--	--

51. Обчисліть, на скільки хвилин місцевий час у точці **Y** відрізняється порівняно з місцевим часом у Мельбурні.


Відповідь: 

--	--	--	--

52. Визначте азимут, за яким летітиме літак з точки **Y** найкоротшим шляхом (уздовж меридіана) до Південного полюса.


Відповідь: 

--	--	--	--

Завдання 53–58 мають по сім варіантів відповіді, серед яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, варіанти відповіді, та запишіть їх у бланку А згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (*три цифри*) у спеціально відведеному місці бланка А. Не робіть інших позначок у бланку А тому, що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!  
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

53. Які особливості природних умов та ресурсів України зумовлені розташуванням більшої частини її території в межах давньої (докембрійської) платформи?

- 1 високий рівень сейсмічної безпеки в більшості районів
- 2 переважно рівнинний рельєф
- 3 поширення ярів і балок на височинних ділянках
- 4 значні запаси різних за походженням корисних копалин
- 5 висока родючість ґрунтів
- 6 великі запаси прісної води в річках та озерах
- 7 незначна залісеність території країни

54. Які проблеми характерні як для міського, так і для сільського населення України на сучасному етапі?

- 1 концентрація населення в малих за людністю містах і селах
- 2 зменшення чисельності жителів більшості міст і сіл
- 3 знелюднення і зникнення багатьох міст і сіл
- 4 зрощування міст і сіл у суцільну урбанізовану територію – мегалополіс
- 5 старіння населення в міських і сільських населених пунктах
- 6 безробіття серед жителів міст і сіл
- 7 збільшення частки дітей у містах і селах

55. Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг» – лідер гірничо-металургійного комплексу України, підприємство з повним металургійним циклом, яке включає видобування сировини, коксохімічне та металургійне виробництво, експорт чавуну, сталі й прокату. Які чинники визначають ефективну діяльність цієї компанії в Україні?

- 1 прикордонне розташування промислового вузла
- 2 власний видобуток залізної руди
- 3 комбінування виробництв
- 4 розташування міста на річці Дніпро
- 5 наявність потужного джерела дешевої електроенергії (ГЕС)
- 6 залізничне сполучення з портами і країнами Європи
- 7 високий рівень екологічної безпеки в місті

56. Порівняйте місце Німеччини та України в міжнародному поділі праці. Визначте види діяльності, для розвитку яких в Україні доцільно використати сучасні технології з Німеччини та досвід їхнього впровадження в цій країні.

- 1 освоєння родовищ нафти на шельфі Чорного й Азовського морів
- 2 будівництво потужних гідроелектростанцій у гірській місцевості
- 3 кооперування у виробництві літаків та комплектуючих для авіаракетно-космічної техніки й автомобілів
- 4 закриття нерентабельних вугільних шахт і розвиток альтернативної енергетики
- 5 спорудження зрошувальних каналів і створення спеціалізованої зони поливного тропічного землеробства
- 6 переведення тваринництва на інтенсивний шлях розвитку
- 7 будівництво житла в умовах багаторічної мерзлоти і високої сейсмічності

57. Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію та доберіть правильні твердження щодо оцінки ролі сільського господарства в економіці двох умовних країн.

<i>Країна</i>	<i>ВВП, млрд дол.</i>	<i>Обсяг сільськогосподарського виробництва, млрд дол.</i>	<i>Частка сільського господарства в структурі ВВП, %</i>	<i>Загальний обсяг експорту, млрд дол.</i>	<i>Обсяг експорту сільськогосподарської продукції, млрд дол.</i>
<b>X</b>	560	56	10	52	26
<b>Y</b>	1300	39	3	540	27

- 1 вартість виробленої сільськогосподарської продукції в країні X більша, ніж у країні Y
- 2 на вироблену в цих країнах сільськогосподарську продукцію немає попиту на світових ринках
- 3 в країні X сільське господарство є галуззю міжнародної спеціалізації
- 4 країна Y експортує всю вироблену в сільському господарстві продукцію
- 5 у країні X сільськогосподарська продукція становить половину всього експорту, а в країні Y – тільки 5%
- 6 обидві країни за часткою сільського господарства у структурі ВВП є аграрними
- 7 у сільському господарстві обох країн виробляється більше половини їхнього валового внутрішнього продукту

58. Які «світові рекорди» природи знаходяться в Південній Америці?

- 1 найвища гора
- 2 найнижча точка суші
- 3 найсухіша пустеля
- 4 найбільший гірський льодовик
- 5 найповноводніша річка
- 6 найглибше прісноводне озеро
- 7 найвищий водоспад

**ЧЕРНЕТКА**

**Кінець зошита**